

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 09.03.2005
KOM(2005) 83 galutinis

2002/0047 (COD)

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI

pagal EB sutarties 251 straipsnio 2 dalies antrąją pastraipą

dėl

**Tarybos bendrosios pozicijos dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos pasiūlymo
dėl kompiuteriuose diegiamų išradimų patentabilumo**

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI

pagal EB sutarties 251 straipsnio 2 dalies antrąją pastraipą

dėl

**Tarybos bendrosios pozicijos dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos pasiūlymo
dėl kompiuteriuose diegiamų išradimų patentabilumo**

1- PRIIMTI DOKUMENTAI

Pasiūlymas EP ir Tarybai pateiktas 2002 m. vasario 20 d.
(dokumentas KOM(2002)[92] galutinis – [2002/[0047]COD)¹:

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonės 2002 m. rugsėjo 19 d.
priėmimo data²:

Europos Parlamento nuomonės priėmimo data, pirmasis 2002 m. rugsėjo 24 d.
svarstymas³:

Bendrosios pozicijos priėmimo data⁴: 07.03.2005

2- KOMISIJOS PASIŪLYMO TIKSLAS

Pateikiant pasiūlymą dėl direktyvos dėl kompiuteriuose diegiamų išradimų patentabilumo, siekiama suderinti nacionalinės patentų teisės nuostatas, reglamentuojančias išradimus, kuriuos galima panaudoti tik įdiegus kompiuteryje. Priėmus direktyvą, Europos Teisingumo Teismas perims nacionalinių teismų ir patentų biurų, kurie yra atsakingi už šios srities patentų galiojimo ir prašymų pagrįstumo įvertinimą, taikomų nuostatų priežiūrą. Kadangi nemažai šios srities patentų išduoda Europos patentų biuras, Europos patentų konvencijos įgyvendinimo reglamentą vykdyti galima būtų patikėti Europos patentų organizacijos administracinei tarybai.

3- BENDROSIOS POZICIJOS KOMENTARAS

3.1 Bendrosios pastabos

Taryba kvalifikuota balsų dauguma priėmė bendrąją poziciją, į kurią iš esmės įtraukti kai kurie iš Parlamento 25 pakeitimų, priimtų pirmuoju svarstymu. Komisija pažymėjo, kad pritaria bendrajai pozicijai, nors ji tam tikrais aspektais ir skiriasi nuo pradinio Komisijos

¹ OL Nr. L 151, 2002 6 25, p.129 COM (2002) 92 galutinis

² OL Nr. L 61, 2003 14 3, p.154

³ 11503/03 CODEC 995 PI 70

⁴ įrašyti nuorodą

pasiūlymo. Apskirtai Komisija mano, jog bendrojoje pozicijoje pavyko suderinti teisių turėtojų, konkurentų bei vartotojų (įskaitant ir atviro kodo bendruomenės) interesus. Pasiektą balansą ateityje išsaugos 7 straipsnyje įtvirtinti reikalavimai Komisijai stebėti kompiuteriuose diegiamų išradimų įtaką, ypač poveikį vidutinio dydžio bendrovėms ir atviro kodo bendruomenei.

Komisija pažymi, kad direktyva ir toliau įtvirtina esmines nuostatas, išdėstytas Komisijos pasiūlymo aiškinamajame memorandume, tai yra suderina valstybių narių patentų teisę ir panaikina teisinį netikrumą šioje srityje. Būtina atkreipti dėmesį, jog iki šiol bendrosios patentų teisės nei horizontaliu būdu, nei kalbant tik apie kompiuteriuose diegiamus išradimus nereglamentavo nė vienas Bendrijos teisės aktas. Todėl priėmus šią direktyvą, pirmą kartą šios srities patentų teisę patektų tiesiogiai Bendrijos jurisdikcijon.

Jei direktyva nebus priimta, Bendrijos institucijos negalės kontroliuoti šios strateginės Europos ekonomikos srities, kurią ir toliau reglamentuotų tik nacionaliniai patentų biurai ir teismai bei Miunchene įsikūręs Europos patentų biuras.

3.1.1 Ieškiniai dėl kompiuterio programų

Nors Komisijos pasiūlyme nėra aiškiai numatyta teisė teikti ieškinius dėl kompiuterių programų ar jų laikmenų, Komisija sutiko su bendrosios pozicijos 5 straipsnio 2 dalimi, kurią reikėtų traktuoti kaip sietiną su (galiojančių) patentų teisių **gynimu**, o ne kaip **patentabilumo taikymo srities** išplėtimu. Tokios traktuotės teisingumą sustiprina tiesioginė sąsaja su 5 straipsnio 1 dalimi, kaip nurodyta toliau. Iš dalies santykį tarp 5 straipsnio 2 dalies ir pačių kompiuterių programų išskyrimas (kaip išsamiai nurodyta 4 straipsnio 1 dalyje) galima traktuoti įvairiai, todėl tekstą būtina tobulinti.

Veiksmai, susiję su kompiuterių programomis ar jų laikmenomis, galėtų tapti tyrimų, nagrinėjančių įtariamus netiesioginius autorių teisių pažeidimus, objektu, net jei nėra 5 straipsnio 2 daliai ekvivalentiškų nuostatų. Todėl 5 straipsnio 2 dalimi siekiama supaprastinti teisėtų reikalavimų vykdymą, ir užtikrinti, kad tokie veiksmai būtų laikomi tiesioginiais, o ne netiesioginiais autorių teisių pažeidimais. Tai ypač svarbu nagrinėjant už nacionalinių sienų padaromus pažeidimus, nes už valstybės narės teritorijos nustatomi netiesioginiai autorių teisių pažeidimai nepriklauso nacionalinių teismų kompetencijai.

Bet kuriuo atveju, 5 straipsnio 2 dalies paskutiniame sakinyje aiškiai nurodyta, kad esant teisei pretenduoti tiesiogiai į kompiuterių programas ar jų laikmenas, būtina sukurti patentabilius produktus arba procesus (patenkančius į 5 straipsnio 1 dalies taikymo sritį) ir juos išdėstyti prašyme išduoti patentą. Taigi 5 straipsnio 2 dalis negali būti laikomas kompiuterio programų patentabilumo ekvivalentu; šios interpretacijos teisingumą patvirtina bendrojoje pozicijoje pateikiami išsamesni aiškinimai, ypač 4 straipsnio 1 ir 2 pastraipos.

3.1.2. Sąveikumas

Komisija yra griežtai įsipareigojusi skatinti sąveikumą, kuris spartina inovacijas ir konkurenciją. Tai visiškai sutampa su Komisijos pasiūlymo tikslais – padėti apsaugoti investicijas į naujus, labai perspektyvius ir pramonėje pritaikomus išradimus. Verta atkreipti dėmesį, kad reikalavimas pateikti visus duomenis apie patentuotus išradimus gali palengvinti susipažinti su informacija, padėsiančia suderinti kompiuteriuose diegiamus išradimus.

Komisija, būdama pasirengusi nuosekliai laikytis 6 straipsnyje nurodytų sąveikumui taikomų išimčių, kurių reikalauja autorių teisių apsaugos nuostatos, patvirtina savo išsipareigojimus laikytis sąveikumo politikos tikslų ir paspartinti inovacijas.

Komisija yra įsitikinusi, jog Tarybos bendroji pozicija atitinka šiuos tikslus. Vienodos patentabilumo sąlygos išlaikytos 3 ir 4 straipsnyje (skaityti kartu su 2 straipsniu). Kaip nurodoma Komisijos pareiškime, kuris bus įrašytas į protokolą, Tarybai priimant bendrąją poziciją (žr. toliau), Komisija mano, kad 6 straipsnis kartu su 22 konstatuojamąja dalimi leidžia atlikti visus Direktyvos 91/250/EEB dėl kompiuterių programų autorių teisių apsaugos 5 ir 6 straipsniuose nurodytus veiksmus, įskaitant veiksmus, kurie yra būtini sąveikumui užtikrinti, nereikalaujant patento teisių turėtojo leidimo.

Be to, Komisija sveikina aplinkybę, kad sąveikumo apsauga buvo sustiprinta 8 straipsnio d ir g punktuose, atsižvelgiant į Komisijos reikalavimus pranešti apie tai, kaip šios direktyvos priėmimas paveikė su sąveikumu susijusią bendrąją padėtį.

Atsižvelgdama į Bendrijos išsipareigojimus skatinti sąveikumą, Komisija pasirengusi paspartinti Tarybos ir Parlamento pozicijų derinimą remiantis pakeitimais, kurias per pirmąjį svarstymą pasiūlė abi institucijos.

Be to, 21 konstatuojamojoje dalyje primenama, kad dominuojančio tiekėjo, atsisakančio leisti naudoti patentuotas technologijas sąveikumui siekti, elgesys gali būti skundžiamas dėl konkurencijos taisyklių, ypač 81 ir 82 Sutarties straipsnių pažeidimo. Taigi šių straipsnių taikymas padeda pasiekti anksčiau išdėstytas užduotis, bet svarbu pastebėti, jog remiantis vien tik konkurencijos teise neįmanoma išspręsti visų įmanomų problemų, galinčių iškilti šioje srityje.

3.2 Atsakymas į Parlamento pirmuoju svarstymu priimtus pakeitimus

Visiškai pritarta pakeitimams: 1, 2, 3, 34 (=115), 7, 8, 11, 12, 13, 15, 16, 71, 92, 23, 26, 27.

Pakeitimams pritarta su nedidelėmis pataisomis: 85, 9, 86, 17, 19, 25.

88 ir 89 pakeitimams pritarta juos papildžius ir patikslinus.

Daliai pakeitimų 107 (=69) buvo pritarta (pagrindinė mintis, kad techninės priemonės turi būti naujos), o dalis 76 pakeitimo teksto panaudota 17 konstatuojamojoje dalyje, nagrinėjant problemas, kurias bandoma spręsti šiuo pakeitimu.

3.3 Pakeitimai, pateikti tariantis su Taryba

1 konstatuojamoji dalis

Taryba pritarė Parlamento 1 pakeitimui.

5 konstatuojamoji dalis

Taryba pritarė Parlamento 2 pakeitimui.

8 konstatuojamoji dalis

Į šią naują konstatuojamąją dalį Taryba įtraukė Parlamento 3 pakeitimą ir 88 pakeitimo antrąją dalį. Prieita prie nuomonės, kad 3 pakeitime konstatuojama tas pat, kas ir 88 pakeitimo pirmoje dalyje, bet aiškiau.

12 ir 13 konstatuojamosios dalys.

Taryba perkėlė pirmąją Komisijos pasiūlytos 11 konstatuojamosios dalies pusę į Komisijos pasiūlymo 12 konstatuojamąją dalį.

Komisijos pasiūlymo 13 konstatuojamoji dalis (išbraukta).

Taryba pritarė Parlamento 34 (=115) pakeitimui.

14 konstatuojamoji dalis

Taryba pritarė Parlamento 85 pakeitimui.

15 konstatuojamoji dalis

Taryba pritarė Parlamento 7 pakeitimui.

16 konstatuojamoji dalis

Taryba pritarė Parlamento 8 pakeitimui.

17 konstatuojamoji dalis

Taryba pritarė Parlamento 9 pakeitimui.

18 konstatuojamoji dalis

Taryba pritarė Parlamento 86 pakeitimui, kurį iš dalies pakeitė, kad atitiktų straipsnius ir patentų srityje vartojamą terminiją (žodis „trivialus“ pakeistas žodžiais „akivaizdus ar netechninis“).

20 konstatuojamoji dalis

Taryba pritarė Parlamento 11 pakeitimui.

21 konstatuojamoji dalis

Taryba šią konstatuojamąją dalį iš dalies pakeitė Parlamento 76 pakeitimo tekstu, taip atsižvelgdama į sąveikumo klausimą.

22 konstatuojamoji dalis

Taryba pritarė Parlamento 13 pakeitimui.

2 straipsnis

Taryba išbraukė Komisijos pasiūlymo 2 straipsnio a punkte esančią nuorodą į „*prima facie* naujoves“. 2 straipsnio b punkte Taryba pridėjo 107 (=69) pakeitimo dalį, kurioje techninės priemonės apibūdinamos kaip naujos ir pridedamas iš Komisijos pasiūlymo 4 straipsnio 3 dalies paimtas sakiny, skirtas apibrėžianti kaip yra vertinama techninė priemonė.

Komisijos pasiūlymo 3 straipsnis (išbrauktas)

Taryba pritarė Parlamento 15 pakeitimui.

3 straipsnis

Taryba, atsižvelgdama į Parlamento 16 pakeitimą, pertvarkė ir glaustai išdėstė Komisijos pasiūlymo 4 straipsnio 1 ir 2 dalis vienoje pastraipoje, o Komisijos pasiūlymo 4 straipsnio 3 dalies esmę perkėlė į 2 straipsnio b punktą, kaip nurodyta anksčiau.

4 straipsnis

Tarybą pasiūlė visiškai naują 4 straipsnį. 4 straipsnio 1 dalyje pakartojamas principas, kad pati kompiuterio programa negali būti laikoma patentabiliu išradimu. 1 straipsnio 2 dalis – tai iš dalies pakeista Parlamento 17 pakeitimu, kuriame nurodoma, jog visos neįtrauktos programos formos (pvz., pradinė programa arba galutinė programa) nėra patentabilios.

5 straipsnis

Taryba papildė 5 straipsnį 2 dalimi, pagal kurią ieškiniai dėl kompiuterių programų arba jų laikmenų nepriimami, nebent ginčytina programa įgyvendina produktą ar procesą dėl kurio pateikiamas ieškinys pagal 5 straipsnio 1 dalį to paties patento atžvilgiu.

6 straipsnis

Taryba, atsižvelgdama į Parlamento 19 pakeitimą, iš dalies pakeitė 6 straipsnį ir nurodė susijusius Direktyvos 91/250/EEB straipsnius, kuriuos šiuo atveju reiktų taikyti.

7 straipsnis

Taryba pritarė Parlamento 71 pakeitimui.

8 straipsnis

Taryba pritarė Parlamento 92, 23, 25, 26 pakeitimams ir iš esmės pritarė 89 pakeitimui. 8 straipsnio b punkte ji pridėjo nuorodą dėl Bendrijos tarptautinių įsipareigojimų. Tai suprantama kaip tiesioginė nuoroda į TRIPS susitarimą. 25 pakeitimo f punkte pateikiama nuoroda į Bendrijos patentą buvo išbraukta, nes tai nesusiję su šios direktyvos taikymo sritimi. Tarybos nuomone, 89 pakeitime pateikiamo naujojo g punkto, kuriame šie ketinimai pakartojami, formuluotė aiškesnė.

9 straipsnis

Taryba pritarė Parlamento 27 pakeitimui.

10 straipsnis

Tarybos nuomone, perkėlimas turėtų būti įgyvendintas per 24 mėnesius (Komisijos pasiūlyme terminas nenurodytas). Parlamentas siūlė 18 mėnesių.

3.4 Komisijos pozicija dėl Tarybos bendrosios pozicijos

Komisija iš esmės palaiko Tarybos bendrąją poziciją, nes joje išlaikoma pusiausvyra, nustatyta pirminiame pasiūlyme, ir paaiškinami tam tikri Parlamentui rūpimi aspektai. Dauguma Tarybos keitimų yra paremti Parlamento pakeitimais, kuriems Komisija jau yra pritarusi. Toliau išdėstomi kiti skirtumai tarp Tarybos bendrosios pozicijos ir Komisijos pradinio pasiūlymo.

Komisijos pasiūlymo 13 konstatuojamoji dalis (išbraukta)

Komisija sutinka su išbraukimu, nes šios dalies esmė plačiau išdėstoma 16 konstatuojamoje dalyje, kaip Parlamentas nurodė 8 pakeitime.

21 konstatuojamoji dalis

Komisija pritaria naujosioms formuluotėms, nes dar kartą patvirtina, kad nustatytų konkurencijos taisyklių laikymasis yra tinkamiausias būdas sureguliuoti tarp bendrovių galinčius iškilti konkurencinius klausimus. Todėl 81 ir 82 straipsnių nuostatos padeda pasiekti pagrindinius šios direktyvos tikslus. Šioje konstatuojamoje dalyje pateiktas naudingas potencialios konkurencinės problemos pavyzdys, kuriame taip pat kalbama apie sveikumą, konkrečiai, kai dominuojantis tiekėjas atsisako leisti naudoti patentuotas technologijas, kurios reikalingos vieninteliam tikslui – užtikrinti suderinamumą tarp dviejų skirtingų kompiuterių sistemų arba tinklų, kad jie galėtų tarpusavyje komunikuoti ir keistis turimais duomenimis.

2 straipsnis

Įterptas reikalavimas, kad techninės priemonės būti naujos, laikomas priimtiniu.

4 straipsnis

Kadangi šio straipsnio 1 dalis įtvirtina egzistuojančias teises normas, o ne keičia dabartinę teisinę situaciją, kaip tik to Komisija buvo nurodžiusi vengti, ji laikoma priimtiniu pakeitimu.

Komisija taip pat neprieštarauja straipsnio 2 dalyje pateiktam išaiškinimui.

5 straipsnis

Komisija pritaria straipsnio 2 dalies įtraukimui bendrame pasiūlymo kontekste, nes ji padeda geriau suvokti sąlygas, kuriomis atitinkami ieškiniai patenkinami arba atmetami, ir yra suderinta su kitomis nuostatomis.

6 straipsnis

Logiška atsižvelgti į susijusias nuostatas dėl sąveikumo, ypač turint omeny tai, kad Komisija pritaria šiam aiškinamajam papildymui.

10 straipsnis

Nors Komisijai labiau tiko Parlamento numatytas trumpesnis perkėlimo terminas, ji neprieštarauja, kad direktyva būtų įgyvendinta per dvidešimt keturis mėnesius.

4- IŠVADOS

Komisijos nuomone, Tarybos bendroji pozicija išlaiko pusiausvyrą, kurios siekta pirminiame pasiūlyme, todėl jai pritaria. Pabrėžtina, kad dabartinės nuostatos suteikia pakankamai iniciatyvų šioje srityje ir leidžia parduoti naujus produktus, kartu užtikrindamos efektyvias teisių turėtojų galimybes daug veiksmingiau nei buvo iki šiol ginti savo interesus nuo pažeidėjų. Kadangi veikla bus derinama visoje Bendrijoje, šios teisės bus vienodai užtikrinamos visoje Europos Sąjungoje, o dėl to bendroji rinka veiks sklandžiau.

Komisija kviečia Parlamentą tęsti konstruktyvią diskusiją tarp institucijų, kad būtų priimta minėtus tikslus įgyvendinanti direktyva, ir yra pasirengusi toliau diskutuoti su Taryba bei Parlamentu esminiais šios direktyvos klausimais, nepamiršdama savo įsipareigojimų siekti sąveikumo.

5- KOMISIJOS PAREIŠKIMAS

Šis pareiškimas įtrauktas į Tarybos posėdžio, priėmusio bendrąją poziciją, protokolą:

„Komisija mano, kad 6 straipsnis kartu su 22 konstatuojamąja dalimi leidžia atlikti visus Direktyvos 91/250/EEB dėl kompiuterio programų teisinės apsaugos 5 ir 6 straipsniuose numatytus veiksmus, taikant autorių teisę, įskaitant bet kuriuos veiksmus, būtinus sąveikumui užtikrinti, nereikalaujant patento teisių turėtojo leidimo“.